

علل پوشش بدحجابی و بی حجابی در جامعه امروزی

صغری عابد^۱

چکیده

این مقاله تحت عنوان علل پوشش بدحجابی در ایران می باشد.

کلمه حجاب هم به معنی پوشیدن است و هم به معنی پرده و حجاب بیشتر استعمالش به معنای پرده است این کلمه از آن جهت مفهوم پوشش می دهد که پرده وسیله پوشش است و شاید بتوان گفت بر حسب لغت هر پوششی حجاب نیست آن پوششی حجاب نامیده می شود که از طریق پشت پرده واقع شدن صورت گیرد هدف کلی از این مقاله اهمیت حجاب و شناساندن آثار و آسیب های بدحجابی و بی حجابی بانوان در جامعه می باشد و همچنین یک تعریفی از حجاب داشته باشیم که بی حجابی و بدحجابی در جامعه آسیب زیان باری را برای نسل جوان مایه ارمغان می رود جایگزین کردن حجاب اسلامی و رعایت آن باعث تعادل روح و روان در زندگی انسان و استحکام کانون خانواده که حساس ترین بخش جامعه است می شود. تاریخچه حجاب به پوشش از مباحث بیان شده به خوبی رابطه حجاب در خانواده و جامعه آشکار می گردد که اسلام جهت حفظ امنیت خانواده و جامعه طرفدار حجاب بیشتر بانوان به ویژه زنان و دختر

کلید واژه ها: حجاب، آسیب، جامعه، پوشش نامناسب

^۱ طلبه سطح ۲، مدرسه علمیه لامرد.

مقدمه

مقوله بی حجابی امروز به یک معضل کاملاً مشهود در جامعه در آمده است، معضلی که فقط برای افراد بی حجاب مشکل ایجاد نمی کند؛ در واقع آسیب هایی که از بی حجابی ناشی می شود، تمام اعضای جامعه را در بر می گیرد. حجاب و عفاف که یک دستور دینی است از مسائل مهم و کلیدی جامعه ماست و با بسیاری از مسائل پیوند خورده و دارای ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شده است. این مسأله از آن جهت که خطابش با زنان است، به نیمی از جمعیت جامعه مربوط است و از آن جهت که در تنظیم روابط زن و مرد نقش دارد، به همه افراد جامعه مربوط می شود این حکم از آثار، برکات و نقش آفرینی های خاصی برخوردار است و اگر حقیقت این حکم برای انسان ها روشن و آشکار گردد بعید است که فطرت های سالم و خداخواه تسلیم آن نشوند و آن را اطاعت ننمایند. بر همین اساس حجاب و پوشش اسلامی که یکی از اوامر انسان ساز الهی و یکی از احکام حیات بخش اسلام در زندگی طیبه است و منطبق بر فطرت بشر و مبتنی بر نیازها و شرایط روانی او و زمینه ساز پویائی و کمال انسانی فرد و جامعه است. رعایت حجاب نه تنها برای خود زن ارزش می آفریند، بلکه می تواند خانواده، اجتماع و ... را نیز تحت تأثیر قرار دهد. همان طور که رعایت آن به عنوان یک امر ضروری می تواند مفید باشد، عدم رعایت آن نیز پیامدهایی منفی را به همراه دارد. فواید و اثرات رعایت حجاب و پیامدهای آن پاسخی مناسب به این سوال باشد که از جمله علت گرایش به پوشش نامناسب و بدحجابی در ایران چیست؟ آن چه می توان جامعه ای را از این آسیب های شوم مصون داشته و حفظ کند، ترویج فرهنگ دقیق عفاف و تبیین ابعاد مختلف آن در جامعه است.

شناخت تأثیر حجاب و نقش آن در کاهش آسیب اجتماعی می تواند مسیر حرکت جامعه را به سوی ترقی و تعامل هموار سازد، به طوری که علاوه بر درک عمل آن ها و جلوگیری از تداوم آن عمل با ارائه راه حل هایی به سلامت جامعه کمک نماید.

در این مقاله از روش توصیفی - تبیینی استفاده شده است و از آنجا که برای توصیف و تبیین دیدگاهها به مطالعه اصول، مبانی و راهبردهای عملی نیاز داریم. روش تحقیق ما اسنادی و کتابخانه ای خواهد بود.

از جمله تألیفاتی که در این زمینه هست: ۱- مسأله حجاب استاد مطهری که به همه جنبه های حجاب اشاره دارد. ۲- جایگاه بانوان در اسلام نوشته آیت الله العظمی حسین نوری همدانی به جایگاه زن پرداخته و در کنار آن شاراتی به مسأله حجاب دارد. ۳- تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث نوشته آقای محمد محمدی ری شهری که به حفظ خانواده بیشتر اشاره دارد. ۴- عفاف و حجاب در ادیان الهی نوشته زهره سادات موسوی که به عفاف و وضعیت آن در دیگر ادیان بررسی می کند. ۵- کتاب حق شناس جعفر که در مورد نظام اسلامی و مسائل حجاب به طور کامل می گوید.

این منابع بطور پراکنده به مسأله بی حجابی در جامعه پرداخته اند که ما سعی داریم بطور جامع به این موضوع بپردازیم.

فرضیه تحقیق: آسیب های بی حجابی دامنگیر تمام اعضای جامعه به خصوص خانواده - هامی گردد.

مفهوم شناسی

معنای لغوی

-بدحجابی:

الف) بد: ناپسند-ناخوب، زشت- پلید، مفسد، بدی-کارناپسند.

ب) حجاب: ۱- پرده ستر ۲- نقابی که زنان چهره خود را بدان پوشانند، روبند، برقع، ۳- چادری که زنان سرتاپای خود را بدان پوشانند ۴- غشا، ۵- کدورت دل، رنگ دل، هوای نفسانی، علاقه به دنیا، ۶- هریک از صور و اسباب مانع از تجلی و افاضات الهی ۷- واسطه میان حق و خلق.^۱

معنای اصطلاحی

حجاب: واژه حجاب به معنای حائل، پرده، پنهان کردن و منع از تلاقی است بنا به گفته استاد مطهری کاربرد کلمه حجاب در مورد پوشش زن یک اصطلاح نسبتاً جدیدی است، زیرا این واژه بیشتر در معنای پرده استعمال شده است یکی از مسائل مهم در اسلام پوشیدگی زن در برابر بیگانگان است که با عنوان حجاب مطرح می شود.

از دیدگاه اسلام حجاب به مفهوم محدود کردن فعالیت های اجتماعی زن نیست، بلکه زن می تواند با رعایت پوشش و حفظ حدود آن در جامعه حضوری فعال داشته باشد.

معنای اصطلاحی جدید این واژه عبارت از پوششی که زن در برابر نامحرمان باید

استفاده کند و از جلوه گری و خودنمایی بپرهیزد.^۲

^۱. محمد، معین، فرهنگ معین فارسی، ج ۱، ص ۱۰۲.

^۲. مرتضی، مطهری، مساله حجاب، ص ۲۴۲.

خانواده: خانواده در اصطلاح یگانه سازمان اجتماعی که با دوام و همگانی است و از دیرباز در زندگی بشرهای ماقبل تاریخ وجود داشته و حتی قبل از عبادتگاه و دولت و هر سازمانی که برای تمرکز فعالیت آدمی به وجود آمده است خانواده می باشد.^۱

عفاف در لغت و اصطلاح

معنای لغوی

عفاف به معنای پارسایی، پاکدامن، پرهیزگاری^۲

معنای اصطلاحی

در تعریف عفت آمده است عفاف به دست آوردن حالتی است برای نفس است که از غلبه شهوت بر آن جلوگیری می کنند این تعریف جامع ترین مفهومی است که برای عفت بیان شده از آن می توان نکات زیر دریافت نمود.

عفت اکتسابی است و باید از طریق متفاوت همچون مطالعه و تحقیق و دعا باشد.^۳

حیا

معنای لغوی

حیا در لغت گرفتگی نفس از عمل زشتی است که مورد مذمت دیگران می باشد در کتب لغت می خوانیم حیا همان استیها است به معنای گرفتگی نفس و ترک عمل زشت به خاطر ترس از مذمت شدن حیا بنا بر آنچه که مرحوم راغب اصفهانی می گویند به معنای نگه داشتن نفس از زشتی و ترک عمل زشت است .

۱. علی اکبر، دهخدا، لغت نامه دهخدا، ج ۶، ص ۹۴۳۸.

۲. محمد، معین، ج ۲، ص ۱۶۰۲.

۳. علی اکبر، دهخدا، همان، ج ۱۰، ص ۱۵۹۶۵.

واسطه لباس، زیور آلات و لوازم آرایشی به دست می آید) می شود. مفسران نیز واژه زینت را به معنای عام دانسته اند که شامل زینت های طبیعی و اکتسابی هر دو می شود.^۱

خمر: جمع خمار به معنای روسری و سرپوشی که زن بوسیله آن سرش را می پوشاند.^۲

جیوب: جمع جیب به معنای گریبان و دور گردن است. یکی از صحابه در بیان معنای این واژه در آیه می گوید: زن سرو سینه و دور گردن و زیر گلوی خود را پیوشاند.^۳

دستور کلی « لا یُبدینَ زینتَهُنَّ » زن را مأمور می کند که زینت هایش را پیوشاند و اندام زیبایی های طبیعی و اکتسابی خود را در مقابل چشمان نامحرم قرار ندهد.

چگونگی پوشش در آیه « وَ لَیْضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَی جُیُوبِهِنَّ » را مفسران با توجه به فضای فرهنگی عصر نزول تفسیر کرده اند. چون در دوره جاهلی زنان روسری خود را به پشت سر می افکندند به طوری که گردن و بخشی از سینه آنها نمایان می شد، قرآن دستور می دهد که روسری را طوری به گریبان قرار دهند که گردن و سینه آنها را پیوشاند.^۴

اختلالات عصبی روانی، طلاق، شیوع انحراف جنسی، سلب امنیت زنان، بیشترین آسیب های اجتماعی زنان است این دسته از آسیب ها اغلب با سایر آسیب ها در ارتباط نزدیک هستند و گاهی حتی موجب بروز مشکلات جدی می شوند. مثل بیماری ایدز

۲. محمد بن عمر رازی، تفسیر کبیر، ج ۲۳، ص ۲۰۵.

۱. فخرالدین بن محمد طریحی، مجمع البحرین، ج ۳، ص ۲۹۲.

۳. مرتضی زبیدی، تاج العروس، ج ۲، ص ۲۱۰.

۳. محمود بن عمر، زمخشری، تفسیر الکشاف، ج ۳، ص ۲۳۱.

که با انحرافات جنسی ارتباط نزدیکی دارد. مبارزه با این دسته از آسیب ها در برخی موارد نیازمند تغییرات اساسی اجتماعی است و لازم است تحولاتی کلی و برنامه ریزی های دقیقی جهت رفع آنها صورت گیرد و این تغییرات با ارائه آموزش های وسیع اجتماعی برای افراد و خانواده ها و رفع عوامل بنیادی امکانپذیر خواهد بود. یکی از برنامه های مسأله حجاب و عفاف بوده است و خالق بشر که بر تمای اسرار و رموز آفرینش ، عالم خبیر است، زیبایی، امنیت، رشد و تعالی انسان ها به خصوص زن را در عفاف و حجاب دانسته است، زیرا عفاف و حجاب تأثیر فراوانی بر کاهش آسیب های اجتماعی دارد آیات نورانی قرآن کریم ضرورت این حکم الهی را به نحو مطلوب تبیین کرده است.

نتیجه گیری

در طول تاریخ این مسئله همواره مورد تهاجم دشمنان دین بوده است از مسئله کشف حجاب در کشورهای اسلامی مثل ایران و ترکیه تا وضع قانون ممنوعیت حجاب در کشورهای غربی به ترویج برهنگی و ایجاد شباهت گوناگون در ذهن نوجوانان و جوانان همه گویای این مطلب است .

آسیب های بی حجابی دامنگیر تمام اعضای جامعه به خصوص خانواده ها می گردد. بی حجابی یک معضل اجتماعی است که آسیب های ناشی از آن تمام جامعه را در بر می گیرد و از آنجایی که جامعه ی ما یک جامعه خانواده محور است، بی حجابی منجر به افزایش خیانت بین زوجین و فروپاشی خانواده می شود.

منابع و مأخذ

*قرآن کریم

۱. آقا تهرانی مرتضی، یاران شیدای حسین بن علی (علیه السلام)، انتشارات باقیات، قم، چاپ سوم، زمستان ۱۳۸۵.
۲. حق شناس، جعفر، نظام اسلامی و مساله حجاب، چاپ اول، انتشارات دفتر مطالعات و تحقیقات زنان، سال ۱۳۸۷.
۳. دشتی، محمد، نهج البلاغه، انتشارات موسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المومنین (علیه السلام)، حکمت ۱۰۶.
۴. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۵. رشیدی حسین، حریم عفاف، چاپ سوم، انتشارات راز بان، سال ۱۳۸۵.
۶. قاضی، فاطمه، بی حجابی دختران، چاپ هفتم، انتشارات گلستان، سال ۱۳۸۷.
۷. کلود، ماری، بهجت یزد خواستی، فراسوی حجاب، نشر پژوهشی معنا گرا، چاپ اول، ۲۰۰۵ ق.
۸. طیب، مهدی، کتاب حجاب و حقوق زن در ترازوی اندیشه و ایمان، نشر سفینه، تهران، ۱۳۸۸.
۹. طیبی، ناهید، عطر عفاف، چاپ اول، انتشارات جامعه الزهرا (سلام الله علیها)، سال ۱۳۸۶.
۱۰. معین، محمد، فرهنگ معین فارسی، ج، چاپ دوم، تهران، انتشارات نامن، ۱۳۸۶.
۱۱. مطهری، مرتضی، مساله حجاب، انتشارات صدرا، تهران، ۱۳۶۸.

١٢. آمدی التمیمی، عبد الواحد، غررالحکم ودررالكلم، انتشارات دار الکتب
الاسلامیه، ١٤٢٧.

١٣. فخر رازی، محمد بن عمر، تفسیر کبیر، انتشارات اساطیر، ج ٥، ١٣٧٩..

١٤. طبرسی فضل ابن حسن، تفسیر مجمع البیان، انتشارات موسسه الاعلمی
للمطبوعات، سال ١٤١٥.

١٥. زمخشری، محمود بن عمر، تفسیر الکشاف، نشر بلاغت، سال ١٤٠٧.

١٦. زبیدی، مرتضی، محمد بن محمد، تاج العروس، بیروت: دارالمکتب الحیاه، ١٣٠٦هـ.